

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2020-262-6-113-118>

УДК 339.96:339.726

АНАЛІЗ ПРОЄКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Семененко І.М., Бурко Я.В., Торба А.О.

ANALYSIS OF INTERNATIONAL ASSISTANCE PROJECTS IN UKRAINE

Semenenko I.M., Burko I.V., Torba A.O.

Питання міжнародної допомоги є відносно новими, але популярними в теорії економічної думки. Міжнародна допомога часто відіграє суттєву роль у розвитку країни, якій вона надається, проте ця допомога визначається не лише інтересами цієї країни, а і потребами та інтересами самого донора. Метою статті є аналіз проєктів міжнародної допомоги в Україні. Україна отримує міжнародну допомогу майже з початку своєї незалежності на різні напрями. На основі даних офіційного порталу координації міжнародної допомоги України ProAid, в статті проаналізовано проєкти міжнародної допомоги Україні за різними напрямками, донорами, роками отримання. Такий аналіз дав змогу зрозуміти, за якими напрямками Україна отримує найбільшу допомогу, хто є головними донорами країни, а також, як змінився обсяг допомоги за ці роки. На основі встановлених напрямів визначено основну проблематику в Україні, яка турбує донорів. Проведення аналізу результатів та ключових досягнень проєктів визначено як перспективний напрям для подальшого дослідження.

Ключові слова: міжнародна допомога, донор, проєкт, напрям, бюджет, розвиток.

Вступ. Офіційна міжнародна допомога є відносно новим питанням в теорії економічної думки. В працях економічних класиків навряд чи можна знайти релевантні згадування, які фокусуються на дослідженні ролі такої допомоги в розвитку інших держав. Так, А. Сміт згадує про розвиток колоній та порівнює колонії різних країн між собою, проте в його праці "Багатство народів" відсутні будь-які пропозиції та навіть натяки на забезпечення систематичного фінансування колоній метрополіями [1]. Перші згадування міжнародної допомоги з'явилися наприкінці 1870-х - початку 1920-х рр., коли Великобританія розпочала дискусію про те, як фінансувати розвиток бідних країн, які тоді були британськими колоніями. Однак безпосереднє надання допомоги на розвиток розпочалося після Другої світової війни, коли у 1947 р. США створили і фінансували план Маршалла, що був спрямований на відбудову

Європи після війни [2]. Сьогодні міжнародна допомога залишається одним із найважливіших чинників у міжнародних відносинах та розвитку національної економіки багатьох країн. Це обумовлює актуальність досліджень, присвячених аналізу міжнародної допомоги країнам, що розвиваються.

Постановка задачі. Питання міжнародної допомоги є досить суперечливим, оскільки є кардинально різні думки стосовно ролі та впливу такої допомоги на розвиток країни [1]. По-перше, є дослідники та аналітики, які вважають, що офіційна допомога є неефективною і завдає шкоди бідним країнам протягом багатьох років. Відповідно до цієї точки зору, офіційна міжнародна допомога створює залежність країни, сприяє корупції, впливає на вартість валюти і не дозволяє країні-отримувачу допомоги скористатися можливостями, що надаються світовою економікою. Протилежної думки дотримуються інші дослідники, у т.ч. Нобелівський лауреат Дж. Стігліц, які вважають, що рівень допомоги історично був занадто низьким, а суттєве збільшення міжнародної допомоги може позитивно вплинути на зменшення бідності у всьому світі. На думку вчених, що дотримуються такої точки зору, для цього потрібно переосмислити спосіб надання допомоги та наголошувати на запровадженні конкретних заходів відповідно до потреб країн. Третя умовна група дослідників зазначає про низку "пасток" у наданні міжнародної допомоги та виступають за використання контрольних досліджень, які допоможуть розробити ефективні та конкретні програми допомоги, що сприятимуть подоланню бідності та відсталості в розвитку інших країн [1]. У той же час, кожна країна має право самостійно визначати свій курс зовнішньої політики та бажання стосовно відносин з міжнародними партнерами.

Україні міжнародна допомога надається майже з початку отриманням країною своєї незалежності. Порядок залучення і використання цих коштів регламентується рядом документів: відповідними Зако-

нами України і Постановами КМУ [3, 4, 5], ратифікованими міжнародними угодами [6], угодами між Україною та країнами-надавачами допомоги. Ці документи встановлюють порядок надання Україні відповідної допомоги, процедури залучення та використання коштів, регулюють відносини між країнами, механізми співробітництва тощо.

Метою статті є аналіз проєктів міжнародної допомоги в Україні.

Результати. Міжнародна допомога надається Україні різними країнами та міжнародними організаціями. Існують різні моделі надання допомоги, які залежать від мотивації самих донорів. Основні дві моделі надання допомоги базуються на інтересах різних суб'єктів:

інтересах та потреб одержувача (реципієнта) допомоги;

інтересах та потребах донорів.

Перша модель, заснована на потребах реципієнта, передбачає, що вся допомога надається для компенсації дефіциту внутрішніх ресурсів (країни, організації тощо). Друга модель, заснована на інтересах самого донора, передбачає, що допомога задовольняє, насамперед, інтереси донорів, які можуть полягати у забезпеченні політичної безпеки, безпеки інвестування, торгових інтересів тощо [7]. Для кож-

ної країни, якій надається допомога, може бути використана комбінація цих моделей для пояснення причин і напрямів надання допомоги.

Для координації допомоги та покращення процесів її адміністрування, наданні інформації про допомогу всім зацікавленим сторонам та забезпечення прозорості процедур розподілу допомоги в Україні було створено Офіційний портал координації міжнародної допомоги України ProAid. Цей портал містить базу даних проєктів і програм міжнародної допомоги, дозволяє реєструвати і перереєструвати проєкти і пропозиції з боку донорів і реципієнтів, і за суттю представляє собою "інформаційну систему управління міжнародною допомогою" [8]. Функціонування такого порталу є доцільним, оскільки дозволяє забезпечити прозорість цих процесів, надати інформацію про найкрупніших донорів України та найбільш пріоритетні напрями надання міжнародної допомоги.

З 1994 по 2019 рр. включно у Україні були започатковані 1718 проєктів, на які виділено близько 9,6 млрд дол США. Тривалість деяких з цих проєктів продовжується до 2023 р. Ці проєкти поділені за відповідними секторами, які представляють собою досить укрупнені напрями і містять в собі достатню кількість піднапрямів і цілей (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз структури проєктів міжнародної допомоги Україні (складено за [8])

Сектор	Кількість проєктів	Бюджет загальний, тис. дол. США	Структура кількості проєктів, %	Структура в загальному бюджеті, %
Аграрний	54	164 183,46	3,14	1,70
Банківський та фінансовий	37	110 237,31	2,15	1,14
Відновлення Донбасу та ВПО	104	577 175,68	6,05	5,99
Економічний розвиток і торгівля	53	185 711,37	3,08	1,93
Енергетика та енергоефективність	152	415 150,76	8,85	4,31
Комунікації та ІКТ	13	36 949,73	0,76	0,38
Навколишнє середовище	113	206 825,54	6,58	2,15
Національна безпека та оборона	145	1 919 770,71	8,44	19,92
Освіта і наука	290	257 683,11	16,88	2,67
Охорона здоров'я	99	270 547,55	5,76	2,81
Промисловість та МСП	24	72 793,47	1,40	0,76
Регіональний розвиток	137	476 537,51	7,97	4,94
Соціальна інфраструктура і та послуги	30	81 644,07	1,75	0,85
Транспорт та інфраструктура	55	128 313,80	3,20	1,33
Урядування та громадянське суспільство	234	789 562,12	13,62	8,19
Ядерна безпека	178	3 944 998,85	10,36	40,93
Разом	1718	9 638 085,02	100,00	100,00

Кількість проектів та обсяг їх фінансування не співпадають. Наприклад, найбільша кількість проектів у загальній сукупності належить сектору "Освіта і наука" – 290 проектів або 16,88% від загальної кількості. Проте фінансування цих проектів становить лише 2,67 від загальної кількості фінансування всіх проектів. Реципієнтом цих проектів було Міністерство освіти і науки України, обласні державні адміністрації різних областей, інші установи. Серед цих проектів наявні як м'які проекти, спрямовані на посилення співробітництва між різними установами або країнами та модернізацію системи освіти, так і тверді проекти, спрямовані на оновлення матеріально-технічної бази різних інституцій.

Натомість, найбільший відсоток – 40,93% або майже половина від всього бюджету міжнародної допомоги Україні належить такому сектору, як "Ядерна безпека". При чому, кількість проектів від загальної кількості проектів складає лише близько 10%. З цих 40,93% або 3,9 млрд. дол США, реципієнтом майже 3,4 млрд дол США став ДСП "Чорнобильська атомна електростанція". Майже всі ці кошти були витрачені на реалізацію проекту "Укриття" у різні роки (закриття руйн 4-го енергоблоку АЕС конфайнментом для обмеження радіаційного впливу та розповсюдження радіоактивних речовин та випромінювання на навколишнє середовище та людей). Отже, приблизно третина всіх коштів матеріальної допомоги від інших країн Україні витрачена на нівелювання негативного впливу аварії, що трапилась на Чорнобильській АЕС у 1986 р.

Друге місце за обсягом бюджету займає "Національна безпека та оборона" – 19,92% або 1,9 млрд дол США. Частина з них була розпочата ще до початку військового конфлікту на Сході України у 2014 р., тоді як інша частина – після. Більшість цих проектів не пов'язані із військовим конфліктом взагалі, а мають свою спрямованість на обмін інформацією, реформування системи верховенства права, підготовку поліції відповідно до міжнародних практик, сприяння участі жінок у миротворчих процесах тощо.

Друге місце за кількістю проектів займає напрям "Урядування і громадянське суспільство" (13,62% або 234 проектів), тоді як обсяг фінансування у загальному обсязі цих проектів складає 8,29% і посідає третє місце серед напрямів. Ці проекти спрямовані на просування реформ в Україні, приведення нормативно-правової бази відповідно до вимог та потреб міжнародних норм, зміцнення демократичних і правових інститутів в Україні та регіонах, підтримка спроможності державних та місцевих інституцій, а також інститутів громадянського суспільства тощо.

Найменша кількість проектів і найменший бюджет притаманні напрямам:

"Комунікації та ІКТ" – менше 1% в обох структурах;

"Промисловість та МСП" – 1,4% в загальній кількості проектів та 0,76 в загальному бюджеті проектів;

"Соціальна інфраструктура і послуги" – 1,75% в загальній кількості проектів та 0,85 в загальному бюджеті проектів;

"Банківський та фінансовий сектор" – 2,15% в загальній кількості проектів та 1,14 в загальному бюджеті проектів

Напрямок "Відновлення Донбасу та ВПО (внутрішньо переміщені особи) є відносно новим напрямом: кошти на реалізацію проектів в цьому напрямі почали надаватися лише у 2014 р. Бенефіціарами цих проектів виступають як Луганська і Донецька обласні державні адміністрації, так і ряд міністерств. За структурою в загальному бюджеті цей напрям посідає 4 місце (що складає майже 6%), а за кількістю проектів – 8 місце (104 проекти або 6,05%). Самі проекти спрямовані на підвищення безпеки, забезпечення прав, безпосередню підтримку внутрішньо переміщених осіб, стабілізацію економічної ситуації та відновленню в Луганській і Донецькій областях, сприяння працевлаштуванню, реконструкцію об'єктів інфраструктури та ін.

Міжнародна допомога може надаватися різними країнами або організаціями, яких узагальнено можна назвати донорами. За законодавством України, донор – це іноземна держава, уряд та уповноважені урядом іноземної держави органи або організації, іноземний муніципальний орган або міжнародна організація, що надають міжнародну технічну допомогу відповідно до міжнародних договорів України [5]. Донори проектів, що розглядаються, представлені в табл. 2.

Серед донорів за кількістю проектів переважають Європейський Союз (більше половини всіх проектів – 946 проектів або 55% від загальної кількості проектів), США (227 проектів або 13,21% від загальної кількості), ОБСЄ (125 або 7,28% від загальної кількості). При цьому, під проектами слід розуміти декількарічні програми з великими бюджетами. Слід окрему увагу приділити проектам ПРООН. За даними Офіційного порталу координації міжнародної допомоги України був реалізований лише 1 проект ПРООН як донора, решта йдуть під егідою ПРООН як підрозділу таких донорів як ЄС та ООН. Отже, загальна кількість проектів, в яких взяла участь ПРООН, становить 44 проекти на суму 107,442 млн дол. США.

Лідери серед донорів за кількістю і за вартістю проектів не зовсім збігаються. Так, найбільшим донором України можна вважати США, загальний бюджет проектів яких склав більше 3 млрд дол. США або 31,45% від загальної суми профінансованих проектів. Діяльність Уряду США охоплює велику кількість напрямів: аграрний, банківський і фінансовий, відновлення Донбасу та ВПО, економічний розвиток і торгівля, енергетика та енергоефективність, комунікації та ІКТ, національна безпека та оборона, освіта і наука, охорона здоров'я, промисловість та МСП, регіональний розвиток, урядування та громадянське суспільство, соціальна інфраструктура та послуги, ядерна безпека. При чому, серед найкрупніших напрямів фінансування США є:

Таблиця 2

Аналіз донорів міжнародної допомоги Україні (складено за [8])

Донор	Кількість проєктів	Бюджет загальний, тис. дол. США	Структура кількості проєктів, %	Структура в загальному бюджеті, %
Великобританія	15	21 433,13	0,87	0,22
Данія	8	26 360,21	0,47	0,27
ЄБРР	69	896 438,52	4,02	9,30
ЄІБ	9	24 235,89	0,52	0,25
ЄС	946	1 689 724,13	55,06	17,53
Канада	35	255 451,75	2,04	2,65
МБРР	20	30 441,88	1,16	0,32
НАТО	8	7 785,72	0,47	0,08
НЕФКО	33	47 155,64	1,92	0,49
Нідерланди	3	8 460,47	0,17	0,09
Німеччина	60	493 670,56	3,49	5,12
Норвегія	20	21 400,85	1,16	0,22
ОБСЄ	125	44 724,85	7,28	0,46
ООН	51	156 345,71	2,97	1,62
Польща	3	2 413,78	0,17	0,03
ПРООН	1	300,00	0,06	0,00
Рада Європи	6	12 029,62	0,35	0,12
США	227	3 030 706,66	13,21	31,45
Туреччина	8	1 801,36	0,47	0,02
Фінляндія	1	7 318,20	0,06	0,08
ЧФ "Укриття"	10	2 633 955,60	0,58	27,33
Швейцарія	22	122 522,74	1,28	1,27
Швеція	25	72 377,94	1,46	0,75
Японія	13	31 029,81	0,76	0,32
Разом	1718	9 638 085,02	100,00	100,00

Національна безпека та оборона: 42 проєкти, 1 597,6 млн дол. США;

Урядування та громадянське суспільство: 41 проєкт, 360,8 млн дол. США;

Відновлення Донбасу та ВПО: 24 проєкти, 205,8 млн дол. США;

Охорона здоров'я: 35 проєктів, 191,9 млн дол. США;

Ядерна безпека: 18 проєктів, 178 млн дол. США;

Освіта і наука: 26 проєктів, 100,1 млн дол. США.

Найбільшим проєктом від донору США є Програма фінансування надання військової техніки, майна та послуг США іноземним державам, яка розпочалась ще в 1998 р. і закінчиться у 2021 р. Її бюджет становить майже 587 млн дол. США, а мета включає "допомогу дружнім державам шляхом надання військових товарів для поліпшення їх обороноздатності та у відповідності до вимог безпеки; підсилення співробітництва у галузі оборони та двосторонніх зв'язків із США; покращання військової готовності, мобільності та зв'язку для кращого про-

ведення військових операцій, включаючи миротворчі акції та усунення наслідків катастроф; сприяння стандартизації та сумісності збройних сил інших країн з США; підтримка ефективності та професіоналізму збройних сил, їх ролі в підтримці демократичних суспільств" [8].

Друге місце посідає Чорнобильський фонд "Укриття" – 2,63 млрд дол. США або 27,33% від загальної суми. Загальна кількість проєктів в рамках діяльності цього донору дорівнює 10. Сам ЧФ "Укриття" був створений у 1997 р. за ініціативою країн Великої сімки, Україною та ЄС. Членами Фонду стали 27 країн, у т.ч. Україна, адміністратором фонду виступає ЄБРР, а внески в нього зробили більше 40 країн світу та організацій. Сам ЄБРР вклав близько 715 млн євро власних коштів в проєкти, пов'язані з Чорнобильською катастрофою, з них – 480 млн євро внесків в зазначений фонд [9]. Всі проєкти цього донору здійснені в рамках напряму (сектору) "Ядерна безпека".

Третє місце посідають проєкти ЄС, загальний бюджет яких складає майже 1,7 млрд дол. США або 17,53% від загальної суми.

Взагалі найбільшими трьома проектами є "Будівництво нового безпечного конфайнменту, спрямованого на зменшення небезпеки об'єкта "Укриття" та його перетворення на екологічно безпечну систему" вартістю 1,7 млрд дол. США та тривалістю майже 13 років; "Проект ядерної безпеки Чорнобильської АЕС", пов'язаний з припиненням експлуатації енергоблоків та будівництво певних об'єктів, вартістю 790 млн дол. США та тривалістю 24 роки; проект США, згаданий раніше.

Стосовно періодів, коли було розпочато найбільшу кількість проектів, можна представити таку таблицю (табл. 3).

Таблиця 3

**Аналіз періодів міжнародної допомоги Україні
(складено за [8])**

Рік	Кількість проектів	Бюджет загальний, тис. дол. США	Структура в загальному бюджеті, %
1994	1	35 000,00	0,36
1997	1	790 609,86	8,20
1998	6	892 383,41	9,26
1999	2	123 752,36	1,28
2000	2	364 606,03	3,78
2001	1	53 152,09	0,55
2002	1	16 076,63	0,17
2003	2	67 868,65	0,70
2004	4	29 345,42	0,30
2005	5	91 289,56	0,95
2006	5	52 139,13	0,54
2007	10	833 579,49	19,02
2008	40	283 827,46	2,94
2009	59	185 394,73	1,92
2010	60	145 532,90	1,51
2011	99	267 539,65	2,78
2012	146	275 876,40	2,86
2013	220	331 177,55	3,44
2014	165	510 032,26	5,29
2015	168	651 661,83	6,76
2016	195	901 105,00	9,35
2017	221	498 344,22	5,17
2018	210	658 767,63	6,84
2019	95	579 022,78	6,01
	1718	9 638 085,02	100

Першим проектом в цій таблиці є Програма лідерства, сприяння експорту, залучення інвестицій та розвитку, що реалізувалась за кошти США за напрямом "Промисловість". Найбільша кількість проектів була розпочата у 2013 р. (220 проектів) та 2017 р. (221 проект). За обсягом фінансування можна відзначити 2007 р., коли почався проект із створення конфайнменту на Чорнобильській АЕС. Слід звернути увагу на те, що бюджети, наведені в таблицях, означають не кошти, які були витрачені в цих

роках, а початок певних проектів на декілька років, які мають відповідні бюджети.

Висновки. Таким чином, Україна отримує допомогу від різних держав і міжнародних організацій на вирішення широкого кола проблем. За секторами надання допомоги, кількістю проектів та їх бюджетами можна робити висновки про запити і потреби країни, а також про інтереси донорів та проблемні на їх погляд точки в Україні. Очевидно, що однією з нагальних проблем і України, і світу в цілому є ядерна безпека, на яку було спрямовано більше 40% коштів міжнародної допомоги. Велика катастрофа, що трапилась у 1986 р. на Чорнобильській АЕС спричинила загрозу для багатьох країн. Ще одним важливим напрямом для поліпшення ситуації в Україні з точки зору інших країн є національна безпека і оборона. Причому, проекти за цим напрямом почалися не з 2014 р. після початку військового конфлікту в Україні, а набагато раніше – ще з 1998 р., що свідчить про певні геополітичні питання. І третім за обсягом фінансування напрямом є урядування та громадянське суспільство в Україні, що обумовлене також низкою проблем, серед яких низька активність громадян України, високий рівень корупції, а також необхідністю і перебігом відповідних реформ в Україні.

Україну підтримує велика кількість країн-донорів, що свідчить про важливість розвитку нашої країни для світової спільноти. У той же час є великі ризики виникнення так званої "проблеми самаритянина", коли Україна не підтримуватиме вирішення певного кола проблем всередині, знаючи про можливість підтримку цих напрямів донорами. Тому важливим є проведення аналізу результатів реалізації цієї кількості проектів за кожним напрямом та визначення ключових досягнень для сталого розвитку України.

Література

1. Edwards S. Economic development and the effectiveness of foreign aid: a historical perspective. Working Paper / National Bureau of Economic Research. – 2014. – URL: nber.org/system/files/working_papers/w20685/w20685.pdf
2. Mahembe E., Odhiambo N. M. Foreign aid, poverty and economic growth in developing countries: A dynamic panel data causality analysis. Cogent Economics & Finance. 2019. Vol. 7, Iss. 1. DOI: 10.1080/23322039.2019.1626321
3. Закон України "Про гуманітарну допомогу" № 1192-IV від 22.10.1999 із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14> (дата доступу 15.04.2020)
4. Закон України "Про міжнародні договори України" № 1906-IV від 29.06.2004 із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата доступу 15.04.2020)
5. Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затверджена Постановою КМУ від 15.02.2002 № 153) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF> (дата доступу 15.03.2020)

6. Паризька декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_271/page (дата доступу 15.04.2020)
7. Machiko A. M., Nissanke K. Motivations for aid to developing countries. *World Development*. 1984. Vol. 12, Iss. 9. Pp. 879-900. DOI: 10.1016/0305-750X(84)90046-9
8. Офіційний портал координації міжнародної допомоги України. URL: <http://proaid.gov.ua/> (дата доступу 15.03.2020)
9. Chernobyl Shelter Fund. European Bank of Reconstruction and Development. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/sectors/nuclear-safety/chernobyl-shelter-fund.html> (дата доступу 15.05.2020)

References

1. Edwards S. Economic development and the effectiveness of foreign aid: a historical perspective. Working Paper / National Bureau of Economic Research. – 2014. – URL: [nber.org/system/files/working_papers/w20685/w20685.pdf](https://www.nber.org/system/files/working_papers/w20685/w20685.pdf)
2. Mahembe E., Odhiambo N. M. Foreign aid, poverty and economic growth in developing countries: A dynamic panel data causality analysis. *Cogent Economics & Finance*. 2019. Vol. 7, Iss. 1. DOI: 10.1080/23322039.2019.1626321
3. Закон України "Pro humanitarnu dopomohu" № 1192-XIV vid 22.10.1999 iz zminamy i dopovnennyamy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14> (date of access 15.04.2020)
4. Закон України "Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy" № 1906-IV vid 29.06.2004 iz zminamy i dopovnennyamy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (date of access 15.04.2020)
5. Poryadok zaluchennya, vykorystannya ta monitorynhu mizhnarodnoyi tekhnichnoyi dopomohy, zatverdzhena Postanovoyu KMU vid 15.02.2002 № 153) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF> (date of access 15.03.2020)
6. Paryz'ka deklaratsiya shchodo pidvyshchennya efektyvnosti zovnishn'oyi dopomohy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_271/page (date of access 15.04.2020)
7. Machiko A. M., Nissanke K. Motivations for aid to developing countries. *World Development*. 1984. Vol. 12, Iss. 9. Pp. 879-900. DOI: 10.1016/0305-750X(84)90046-9
8. Ofitsiynny portal koordynatsiyi mizhnarodnoyi dopomohy Ukrainy. URL: <http://proaid.gov.ua/> (date of access 15.03.2020)
10. Chernobyl Shelter Fund. European Bank of Reconstruction and Development. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/sectors/nuclear-safety/chernobyl-shelter-fund.html> (date of access 15.05.2020)

Семененко І.М., Бурко Я.В., Торба А.А. Аналіз проектів міжнародної допомоги в Україні.

Вопросы международной помощи являются относительно новыми, но популярными в теории экономической мысли. Международная помощь часто играет существенную роль в развитии страны, которой она предоставляется, однако эта помощь определяется не только интересами этой страны, а и потребностями и интересами самого донора. Целью статьи является анализ проектов международной помощи в Украине. Украина получает международную помощь почти с начала своей независимости на различные направления. На основе данных официального портала координации международной помощи Украине ProAid, в статье проанализированы проекты международной помощи Украине по разным направ-

лениям, донорам, годам получения. Такой анализ позволит понять, по каким направлениям Украина получает наибольшую помощь, кто являются главными донорами страны, а также, как изменился объем помощи за эти годы. На основе установленных направлений определена основная проблематика в Украине, которая беспокоит доноров. Проведение анализа результатов и ключевых достижений проектов определено как перспективное направление для дальнейшего исследования.

Ключевые слова: международная помощь, донор, проект, направление, бюджет, развитие.

Semenenko I.M., Burko I.V., Torba A.O. Analysis of international assistance projects in Ukraine.

The issue of international assistance is relatively new, but popular in the theory of economic thought. International assistance often plays a significant role in the development of the country to which it is provided. However, this assistance is determined not only by the interests of the country-recipient, but also by the needs and interests of the donor itself. The issue of international assistance is quite controversial, as there are radically different views on the role and impact of such assistance on the country's development. There is an opinion that official aid is ineffective and harms poor countries for many years, while other researches state that a significant increase in international aid could have a positive impact on reducing poverty worldwide. The purpose of the article is to analyse international assistance projects in Ukraine.

Ukraine has been receiving international assistance in various areas since its independence. During 1994-2019, 1,718 projects were launched in Ukraine, for which about 9.6 billion US dollars were allocated. The duration of some of these projects lasts until 2023. These projects are divided into relevant sectors, which represent fairly large areas and contain a sufficient number of objectives. Based on the data of the official portal of coordination of international assistance to Ukraine ProAid, the article provides the analysis of the projects of international assistance to Ukraine in different areas, by various donors, and taking into account the periods of receipt. This analysis made it possible to understand in which areas Ukraine receives the most assistance, who are the main donors to the country, as well as how the amount of assistance has changed over the years. Based on the established directions, the main issues in Ukraine that concern donors have been identified. According to the analysis, among the most urgent problems of both Ukraine and the world as a whole is nuclear security, to which more than 40% of international assistance has been directed. The other biggest by the amount of budget direction include national security and defence, and government and civil society. The biggest donors of Ukraine are the USA, the Chernobyl Shelter Fund, and the European Union. The analysis of the results and key achievements of the projects is identified as a promising area for further research.

Keywords: international assistance, donor, project, direction, budget, development.

Семененко Інна Максимівна – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля, Україна.

Бурко Ярослав Валерійович – к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля, Україна.

Торба Андрій Олександрович – магістрант кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля, Україна.